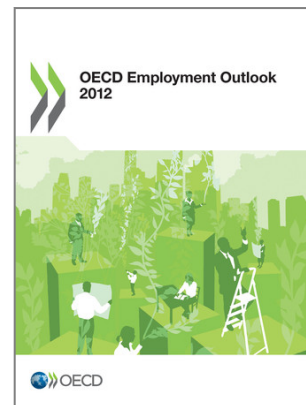

OECD *Multilingual Summaries*

OECD Employment Outlook 2012

Summary in Slovak

Read the full book on:
[10.1787/empl_outlook-2012-en](http://dx.doi.org/10.1787/empl_outlook-2012-en)

Výhľad OECD v oblasti zamestnanosti na rok 2012

Zhrnutie v slovenčine

- Toto 30. vydanie Výhľadu OECD v oblasti zamestnanosti skúma súčasné trendy na trhu práce a krátkodobé vyhliadky v krajinách OECD. Zo zistení vyplýva, že zotavovanie sa z ostatnej hospodárskej a finančnej krízy je pomalé a nerovnomerné. Nezamestnanosť ostáva v mnohých krajinách neprijateľne vysoká a stúpa počet dlhodobo nezamestnaných, čo zvyšuje riziko zakorenenia vyššej nezamestnanosti.
- Analýza schopnosti jednotlivých trhov práce čeliť ekonomickým otrasom ukazuje, že politiky zamerané na znižovanie štrukturálnej nezamestnanosti zároveň pomáhajú zmierňovať negatívne vplyvy hospodárskych poklesov v podobe nárastu nezamestnanosti, zníženia zárobkov a zväčšenia rozdielov medzi zárobkami. Správa dokumentuje pokles podielu práce na národnom dôchodku, ktorý bol zaznamenaný v mnohých krajinách OECD, najmä v dôsledku globalizácie a technologických zmien. Širšie rozdelenie úžitku z hospodárskeho rastu možno dosiahnuť intenzívnejším investovaním do vzdelávania a lepšími systémami výberu daní a sociálnych transferov.
- Nakoniec sa skúma dosah politík podporujúcich zmierňovanie klimatických zmien na trh práce. V niektorých odvetviach môže dochádzať k veľkým zmenám v zamestnanosti, hoci vplyv na celkovú úroveň zamestnanosti môže byť malý. Pokiaľ ide o ďalšie štrukturálne otras, mali by sa zavádzať politiky podporujúce mobilitu trhu práce.

Dosah krízy na pracovné trhy v krajinách OECD

Nezamestnanosť naprieč krajinami OECD ostáva tesne pod povojnovým maximom 8,5 % a pravdepodobne ostane na vysokej úrovni aj ďalší rok. Bez práce je zhruba 48 miliónov ľudí; to je približne o 14,5 milióna viac než na začiatku finančnej krízy na konci roku 2007. Od počiatku obdobia zotavovania pred takmer tromi rokmi bol rast príliš slabý a nerovnomerný na to, aby spôsobil významnejší pokles v cyklickom raste nezamestnanosti naprieč krajinami OECD.

Zároveň sa vyskytovali enormné rozdiely medzi jednotlivými krajinami, čo sa týka nezamestnanosti a sociálnych nákladov spojených s hospodárskym poklesom. Pod hodnotou 5,5 % ostala nezamestnanosť v deviatich krajinách OECD – v Austrálii, Rakúsku, Japonsku, Kórei, Luxembursku, Mexiku, Holandsku, Nórsku a Švajčiarsku, kým ďalších deväť krajín má stále dvojcifernú nezamestnanosť, a to Estónsko, Francúzsko, Grécko, Maďarsko, Írsko, Taliansko, Portugalsko, Slovenská republika a Španielsko.

V mnohých krajinách viedlo pomalé zotavovanie k čoraz väčšej marginalizácii nezamestnaných. Dlhodobo nezamestnaní – ľudia bez práce a hľadajúci prácu dlhšie než rok – teraz tvoria viac než tretinu všetkých nezamestnaných v OECD. Taktiež významne vzrástol podiel nezamestnaných, ktorí sa už prestali snažiť získať zamestnanie. A v niektorých krajinách dosahuje podiel mladých nezamestnaných nebezpečne vysoké hodnoty: v Grécku a Španielsku viac ako 50 % (ale v Nemecku len 8 %).

Okrem okamžitého deštruktívneho vplyvu na život nezamestnaných a ich rodín čoraz viac hrozí, že časť cyklického nárastu nezamestnanosti sa môže stať štrukturálnou, pričom v krajinách, kde bol nárast nezamestnanosti najväčší, sa môže nezamestnanosť permanentne usadiť na vyšších hodnotách. Z toho vyplýva hrozba budúceho poklesu ponuky pracovných síl a podkopania samotného zotavenia, ktoré by mohlo priniesť pracovné miesta.

Aktívne politiky na riešenie nezamestnanosti

Ako by mali konať zákonodarcovia? V krátkodobom horizonte musia konať najmenej na štyroch frontoch: všeobecne podporovať tvorbu pracovných miest; riešiť rast počtu dlhodobo nezamestnaných; zlepšiť vyhliadky na zamestnanie u mladých ľudí; a zaisťiť, aby čo najmenej nezamestnaných stratilo záujem o prácu navždy. Dlhodobou výzvou je zosilniť odolnosť trhu práce, aby v budúcnosti lepšie odolával hospodárskym poklesom s menšími sociálnymi následkami.

Zotavenie trhu práce do veľkej miery závisí od širšieho oživenia ekonomiky, okolo ktorého panuje značná neistota, najmä v eurozóne. Politiky stimulujúce dopyt by mohli pomôcť zvýšiť hospodársky rast a podporiť tvorbu pracovných miest. Vzhľadom na neochotu k ďalším krokom v oblasti menovej a fiškálnej politiky vo väčšine krajín OECD bude kľúčom k zotaveniu kladenie väčšieho dôrazu na štrukturálne reformy trhu produktov a trhu práce.

Hrozba rastu štrukturálnej nezamestnanosti si tiež vyžaduje zavedenie dobre navrhnutého balíka aktívnych politik na oživenie trhu práce, ktoré by mali nezamestnaných čo najrýchlejšie vrátiť do pracovného procesu a pomôcť osobám ohrozeným dlhodobou nezamestnanosťou zachovať si svoje schopnosti prostredníctvom dočasných pracovných príležitostí. Medzi najúčinnnejšie opatrenia pravdepodobne patria cielené dotácie na podporu zamestnanosti a pomoc pri hľadaní zamestnania, napríklad vo forme osobných rozhovorov, individuálnych akčných plánov a klubov uchádzačov o prácu.

Aktívne programy na oživenie trhu práce môžu byť aj špecializované. Môžu sa sústreďovať na štrukturálne prekážky brániace zamestnávateľom v zaplňaní pracovných miest a nezamestnaným v hľadaní práce, napríklad kvôli tomu, že ich zručnosti sú po dlhom období bez zamestnania zastarané. To si vyžaduje čo najrýchlejšie identifikovanie chýbajúcich zručností a konkrétnych skupín nezamestnaných s nevhodnou kvalifikáciou, a ich následné zaradenie do školiacich a pracovných programov, ktoré by im mali pomôcť vrátiť sa do pracovného procesu.

Boli však na takéto aktívne politiky uvoľnené dostatočné zdroje? Hoci nárast výdavkov v aktuálnom období hospodárskeho poklesu bol oveľa väčší než v predchádzajúcich obdobiach recesie, stále to nestačilo na udržanie objemu zdrojov na jedného uchádzača o prácu. Hovorí to pravdepodobne o tom, že vlády nie sú presvedčené

o efektívnosti ďalších investícií. Dôvodom môže byť aj problematickosť rýchleho nábora a vyškolenia kvalitných konzultantov a zväčšenie počtu voľných pozícií na školeniach pri zachovaní kvality.

Existuje riziko, že fiškálna konsolidácia v mnohých krajinách spôsobí ďalšie priškrtenie zdrojov pre aktívne politiky na oživenie trhu práce. Šetrenie na týchto programoch však môže byť nerozumné, pretože by to mohlo ešte zhoršiť situáciu na trhu práce a ohroziť dlhodobý rast.

Odolnosť trhu práce

Je jasné, že rozdiely v politikách a inštitúciách sa podstatnou mierou podieľajú na rozdieloch naprieč krajinami OECD, pokiaľ ide o vplyv hospodárskeho poklesu na nezamestnanosť, výšku zárobkov a rozdiely medzi zárobkami. Vhodná politika môže zvýšiť odolnosť pracovného trhu, a to zmiernením vplyvov hospodárskeho poklesu na pracovný trh a tiež zmiernením dôsledkov poklesu príjmov na situáciu domácností. Sociálne dôsledky hospodárskeho poklesu môžu zmierniť napríklad vhodné systémy daňových úľav.

Politiky a inštitúcie, ktoré priaznivo vplyvajú na odolnosť trhu práce, zvyčajne tiež podporujú dobré štrukturálne výsledky pracovného trhu. Vo všeobecnosti platí, že v krajinách s nízkou štrukturálnou nezamestnanosťou dochádza k menšiemu nárastu počtu nezamestnaných v dôsledku hospodárskych poklesov. Z toho vyplýva, že mnohé z odporúčaní na dosahovanie dobrých štrukturálnych výsledkov pracovného trhu uvedených v Prehodnotenej stratégii zamestnanosti OECD z roku 2006 môžu zároveň prispieť k zvýšeniu odolnosti pracovného trhu.

Inštitúcie zamerané na koordinované mzdové vyjednávanie môžu pozitívne vplyvať na štrukturálnu výkonnosť trhu práce aj na odolnosť trhu práce, kým inštitúcie podporujúce intenzívne využívanie zmlúv na dobu určitú, ako napríklad prísne ustanovenia na ochranu stálych zamestnancov, odolnosť pracovného trhu oslabujú.

Podiel práce na národnom dôchodku a zelený rast

Zákonodarcovia sa musia zaoberať aj dvomi ďalšími problémami týkajúcimi sa dlhodobej perspektívy pracovného trhu. Prvým problémom je klesajúci podiel miezd, platov a benefitov na celkovom národnom dôchodku v takmer všetkých krajinách OECD. Druhým problémom – ktorý je zatienený krízou, ale pravdepodobne sa znovu prejaví – je otázka, ako dosiahnuť „zelený rast“, a čo pre pracovný trh znamená prechod na „nízkouhľikovú“ ekonomiku.

Klesajúci podiel práce na národnom dôchodku odráža najmä zhoršovanie postavenia nízko kvalifikovaných osôb a osôb s najnižším vzdelaním v dôsledku rastúcej domácej a medzinárodnej konkurencie, a v dôsledku nahrádzania ľudských zdrojov informačnými a komunikačnými technológiami v určitých zamestnaniach, najmä tých, v ktorých sa vykonávajú rutinné úlohy.

Mala by politika reagovať na pokles podielu práce na národnom dôchodku? Brzdenie technického pokroku a globalizácie bude len sotva efektívnym riešením. Vlády však môžu pracujúcich lepšie vyzbrojiť, aby mohli úspešnejšie súťažiť v procese nazývanom „preteky so strojmi“. Väčšie investície do ľudského kapitálu – a opatrenia na zaistenie väčšej zhody medzi zručnosťami vyučovanými v školách a zručnosťami vyžadovanými zamestnávateľmi – by mohli byť kľúčom k riešeniu klesajúceho podielu práce na národnom dôchodku.

Po stabilnom zotavení ekonomiky budú zákonodarcovia pravdepodobne opäť musieť vyriešiť rýchly, efektívny a regulárny prechod na ekonomiku s nízkymi emisiami uhlíku, v ktorej sa budú efektívnejšie využívať zdroje. Prechod na zelený rast je najlepšie vnímať ako stimulátor štrukturálnych ekonomických zmien, pri ktorých by mali politiky pracovného trhu vrátane politik vzdelávania a zvyšovania kvalifikácie aktívne pomáhať pracovníkom a zamestnávateľom realizovať potrebné kroky.

Politiky uvádzané v Prehodnotenej stratégii zamestnanosti OECD poskytujú základný rámec pre úspešné zvládnutie takýchto štrukturálnych zmien. Pri adaptovaní týchto všeobecných zásad na prechod k zelenému rastu by sme sa mohli sústrediť na podporu „ekologických inovácií“ a šírenie zelených technológií. Jednou z ciest by mohlo byť lepšie vzdelávanie a školenie pracovníkov, a tiež odklon od príliš prísnej ochrany zamestnancov a regulácie trhu produktov, ktoré by mohli zabrzdiť snahu o inovácie.

© OECD

Toto zhrnutie nie je úradným prekladom OECD.

Rozmnožovanie tohto zhrnutia je povolené iba za predpokladu, že bude uvedené autorské právo OECD a názov originálnej publikácie.

Viacjazyčné zhrnutia sú preloženými výňatkami z publikácií OECD, pôvodne uverejnených v anglickom a francúzskom jazyku.

K dispozícii sú bezplatne v on-line kníhkupectve OECD: www.oecd.org/bookshop

Viac informácií získate v Divízii autorských práv a prekladov OECD Riaditeľstva verejných záležitostí a komunikácie: rights@oecd.org, fax: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)

2 rue André-Pascal, 75116

Paris, France

Navštívte našu webovú lokalitu www.oecd.org/rights

Read the complete English version on OECD iLibrary !

OECD (2012), *OECD Employment Outlook 2012*, OECD Publishing.

doi: [10.1787/empl_outlook-2012-en](https://doi.org/10.1787/empl_outlook-2012-en)